

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Dr Katarzyna Mieczkowska

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

2003 rok – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Politologii, studia magisterskie specjalność społeczno-ustrojowa, tytuł magistra, ocena bardzo dobra, praca: „Uwarunkowanie efektywności reklamy w mediach”.

2005 rok – Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, dwuletnie studia podyplomowe Dziennikarstwo i komunikacja społeczna, ocena bardzo dobra, praca: „Procesy demokratyczne a rynek mediów drukowanych po 1989 roku, studium przypadku – miasto Lublin”.

2010 rok – tytuł naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej: „Wizerunki prezydentów miasta Lublina na łamach lokalnych dzienników w latach 1990–2006”.

2016 rok – Politechnika Lubelska Wydział Zarządzania, studia podyplomowe Zarządzanie i marketing, ocena bardzo dobra.

2017 rok – Master of Business Administration (MBA), Politechnika Lubelska z University of Minnesota, ocena bardzo dobra, praca: „Marketing w kulturze. Wybrane zagadnienia na przykładzie miasta Lublin”.

2022 rok – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Filologiczny, studia podyplomowe Muzealnictwo, ocena bardzo dobra.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

Od 2005 roku, nadal – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, stanowisko - adiunkt, aktualnie: Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, Katedra Dziennikarstwa (w latach 2003–2005 studia doktoranckie, wówczas Wydział Politologii, Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej).

Od 2015 roku, nadal – Muzeum Narodowe w Lublinie, stanowisko – dyrektor.

Lata: 2016–2019 – Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, w tym w latach 2016–2018 dziekan kierunku administracja, adiunkt.

Od 2019 roku – Lubelska Akademia Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

A) Tytuł osiągnięcia naukowego:

Procesy komunikacji w muzeach i z muzeami.

B) Wykaz publikacji wchodzących w skład osiągnięcia:

1. K. Mieczkowska, *Kultura a rozwój miasta i regionów na przykładzie miasta Lublin*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIV, 2018, Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Lublinie, s. 249–268. ISSN 0080-3510 (Lista ministerialna czasopism punktowanych 20 pkt).
2. K. Mieczkowska, *Komunikacja z widzem, czyli jak zaprosić do muzeum?*, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 24, 2022, Muzeum Narodowe w Lublinie, s. 99–105. ISSN 0585-5276 (Lista ministerialna czasopism punktowanych 40 pkt).
3. K. Mieczkowska, *Freski bizantyńsko-ruskie Kaplicy Trójcy Świętej w projektowaniu komunikacji. Nośnik marki, obrazu i designu*, „Facta Simonidis”, t. 15, 2022,

- Wydawnictwo Akademii Zamojskiej, s. 115–128. ISSN 1899-3109; DOI: <https://doi.org/10.56583/fs.1715> (Lista ministerialna czasopism punktowanych 70 pkt).
4. K. Mieczkowska, *Tamara Łempicka, czyli wizerunek wieloznaczny. Tamara Łempicka – an ambiguous image*, [w:] *Tamara Łempicka a art déco. Tradycja i nowoczesność. Tamara de Lempicka and Art Deco. Tradition and Modernity*, red. M. Kozieł, M. Lachowski, M. Muszkowska, A. Winiarski, Muzeum Narodowe w Lublinie/Villa La Fleur, Lublin–Warszawa 2022, s. 51–60. (Lista ministerialna wydawnictw punktowanych 80 pkt).
  5. K. Mieczkowska, *Tamara Łempicka – kobieta w podróży – wystawa muzealna jako przykład projektowania komunikacji i nośnik edukacji biograficznej*, „Biografistyka Pedagogiczna”, Fundacja „Biografie Codzienności”, t. 8 (1), 2023, s. 1–12. ISSN 2543-6112 (Lista ministerialna czasopism punktowanych 100 pkt). Zaświadczenie o przyjęciu do druku i pozytywnych recenzjach w załączeniu, planowany termin wydania publikacji 15 lipca 2023 roku.
  6. K. Mieczkowska, *Projektowanie komunikacji wystawy muzealnej – raport i analiza badań*, „Muzealnictwo”, 2023 (64), s. 44–51, ISSN: 0464-1086, DOI: 10.5604/01.3001.0053.4737 (Lista ministerialna czasopism punktowanych 100 pkt).
  7. K. Mieczkowska, *Wystawa jako komunikat społeczny. O odbiorze semiotycznym w praktyce. Exhibition as a Social Message. About Semiotic Reception in Practice*, [w:] *Wróblewski i po... Sztuka realizmu bezpośredniego. Wróblewski and After. Art of Direct Realism*, red. M. Lachowski, M. Kozieł, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2023, s. 9–23. ISBN 978-83-66925-41-0 (Lista ministerialna wydawnictw punktowanych 80 pkt).
  8. K. Mieczkowska, *Projektowanie komunikacji w muzeum dla osób ze szczególnymi potrzebami*, „Dziennikarstwo i Media”. ISSN 2082-83222023 (Lista ministerialna wydawnictw punktowanych 20 pkt). Zaświadczenie o przyjęciu do druku i pozytywnych recenzjach w załączeniu.

- C) Omówienie celu naukowego ww. prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Przyczyny podjęcia pracy badawczej

Badania z zakresu komunikacji i mediów rozpoczęłam w trakcie przygotowywania dysertacji doktorskiej „Wizerunki prezydentów miasta Lublin na łamach lokalnych dzienników w latach 1990–2006”. Połączenie zagadnień związanych z kreacją, wizerunkiem, przekazem medialnym oraz samorządem pozwoliło mi na wypracowanie zupełnie nowego, naukowego spojrzenia na komunikację na poziomie lokalnym. Zainteresowania badawcze na przestrzeni lat udało mi się z kolei połączyć z innymi wyzwaniami zawodowymi, takimi jak: wieloletnia praca w Akademickim Centrum Kultury „Chatka Żaka” UMCS, Radiu Centrum, sprawowanie funkcji zastępcy prezenta miasta Lublin ds. kultury i relacji zewnętrznych czy pełnienie od 8 lat funkcji dyrektora w Muzeum Narodowym w Lublinie.

Zdobyte doświadczenia zawodowe doprowadziły mnie do kolejnego etapu dociekań naukowych o charakterze interdyscyplinarnym, którego efektem jest omawiany cykl publikacji *Procesy komunikacji w muzeach i z muzeami*. Problematykę tę rozpatruję w kontekście tworzenia, dostarczania, konsumpcji i odbioru oferty kulturalnej muzeów oraz projektowania komunikacji. Obszar moich badań ma wymiar zarówno lokalny, jak i globalny. Poprzez lokalność rozumiem skutki komunikacyjnego oddziaływania instytucji posadowionych w określonych miejscach i przestrzeni na poszczególne osoby, instytucje, przedsiębiorstwa. Wymiar globalny rozpatruję z kolei w kontekście komunikacji na poziomie mediów masowych, ze szczególną rolą, jaką odgrywa w tym zakresie Internet. Moją pracę wykonałam z wykorzystaniem założeń dyscypliny naukowej o komunikacji i mediach masowych, lecz także w ścisłym połączeniu z zagadnieniami z zakresu kultury, muzeologii, zarządzania, a także marketingu. Jestem przekonana, że interdyscyplinarne ujęcie problematyki wpłynęło na podniesienie naukowej wartości badań oraz analiz i będzie oddziaływać na dalszy rozwój nauk o komunikacji.

Cel badawczy

Celem podjętych badań było spojrzenie na problematykę kultury i muzealnictwa w wymiarze zachowań społecznych oraz uczestnictwa w kontekście komunikacji. Osiągnięciu tego celu posłużyło zweryfikowanie poniższych hipotez badawczych.

Hipotezy główne:

Hipoteza 1 (art. 1, 2, 3)

Działania z zakresu kultury stanowią potencjał ekonomicznego i społecznego rozwoju na poziomie lokalnym, a komunikacja w tym kontekście jest wykorzystywana do identyfikowania miejsc, instytucji, miast, regionów, a nawet państw i budowania ich tożsamości.

Hipoteza 2 (art. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Projektowanie komunikacji jest elementarną częścią tworzenia wystaw muzealnych i podejmowania działań edukacyjnych w tym zakresie.

Hipoteza 3 (art. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Do teorii ewolucji muzeów w sposób jednoznaczny wkroczyła nauka o komunikowaniu.

Hipoteza 4 (art. 8)

Zapewnienie możliwości dostępu do oferty muzealnej osób z szczególnymi potrzebami stanowi wyzwanie komunikacyjne dla instytucji.

Hipotezy pomocnicze:

Hipoteza 1 (art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)

Skuteczność dostarczania i odbierania dóbr kultury jest uzależniona od sposobu komunikowania oferty.

Hipoteza 2

Stworzenie narzędzia badawczego do monitorowania działań komunikacyjnych będzie podstawą projektowania działań i monitorowania niezbędnych przeobrażeń.

Hipoteza 3 (art. 2, 4, 5, 6, 7)

Nastąpiła trwała zmiana dojrzałości muzeów do udziału w świadomym tworzeniu reguł organizacji przestrzeni ekspozycyjnych i prezentowania sztuki, która opiera się przede wszystkim na narracji i projektowaniu komunikacji.

Hipoteza 4 (art. 3, 4, 5, 6.)

Siłę skuteczności komunikacji współczesnych muzeów wzmacnia tworzenie designu z wykorzystaniem artefaktów.

W toku prowadzonych badań oraz w celu zweryfikowania powyższych hipotez posłużyłam się następującymi pytaniami badawczymi:

- Jakie są definicje, nowe role promocji oraz kultury w kontekście przypisania im cech niezbędności w rozwoju miast i regionów?

- W jaki sposób skutecznie budować tożsamość miejsca, instytucji, miasta z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego?
- Na czym polega wykorzystywanie historycznego dziedzictwa w projektowaniu komunikacji?
- W jaki sposób tworzyć design muzeum, opierając się na projektowaniu komunikacji?
- Na czym polega proces komunikacji w tworzeniu wystawy w muzeum?
- Jak skutecznie i spójnie komunikować miejsce lub wydarzenie muzealne?
- Czy istnieją uniwersalne sposoby projektowania komunikacji w procesie tworzenia wystawy muzealnej?
- Czy istnieje możliwość stworzenia narzędzia badawczego do monitoringu procesów komunikacji wystawy muzealnej?
- W jaki sposób sztuki wizualne są dekodowane w procesie komunikacji z widzami?
- Na czym polega wykorzystanie nauk o komunikowaniu i mediach w muzealnictwie?
- W jaki sposób spójność prowadzonych działań wystawienniczych, promocyjnych, informacyjnych wpływa na skuteczność dotarcia do zwiedzających?
- W jaki sposób muzea powinny projektować komunikację dla osób ze specjalnymi potrzebami, aby zrealizować swoje obowiązki i zapewnić wszystkim komfort odbioru?

Zastosowane metody badawcze:

W ujęciu nauk o komunikacji społecznej i mediach Profesor Tomasz Goban-Klas wskazuje na fakt, że dziedzina ta łączy w sobie dyscypliny bardziej ogólne – nauki o łączności i sterowaniu. Zauważa także, iż dyscyplina obejmuje komunikowanie masowe, instytucjonalne i międzyosobowe. Zaznacza, że komunikowanie społeczne włącza inne dyscypliny do dyskursu naukowego¹. Wobec powyższego cykl artykułów stanowiący osiągnięcie naukowe spełnia założenie przyjęte dla dyscypliny, dotycząc problematyki wszystkich poziomów komunikowania.

---

¹ T. Goban-Klas, *Nauki o mediach i komunikacji społecznej jako nowa dyscyplina nauk humanistycznych*, „Studia Medioznawcze”, t. 2 (33), 2008, s. 16. ISSN 1641-0920.

Badania rozpoczęłam od wtórnej metodologii polegającej na przeglądzie i krytyce literatury naukowej z zakresu: komunikacji, zagadnień dotyczących projektowania, muzealnictwa, kultury, samorządu terytorialnego, semiotyki sztuk wizualnych oraz potrzeb osób z dysfunkcjami w kontekście komunikacji. Analizie literatury towarzyszyło również użycie metody obserwacji skierowane przede wszystkim na działanie muzeów na przestrzeni ostatnich 5–6 lat. Sformułowane i potwierdzone hipotezy badawcze oraz wnioski są dowodem na zastosowanie badawczej metody heurystycznej. Za obiektywne kryteria uznałam między innymi wzrost zainteresowania liczby osób odwiedzających muzea i uczestniczących w poszczególnych wydarzeniach oraz zwiększenie liczby placówek w ostatnich 6–8 latach.

Jednak za najważniejszy element prowadzonych prac uważam zastosowanie metody badawczej w postaci przeprowadzonego eksperymentu, który polegał na zbadaniu całego procesu wystawienniczego, począwszy od doboru przedmiotu, wątków narracyjnych, selekcji artefaktów, scenografii, aż po analizę skuteczności komunikacji i oddziaływania. Podkreślenia wymaga fakt, że proces badawczy trwał 2 lata, od 2021 do 2022 roku. Wsparciem dla eksperymentu było użycie badawczej metody monograficznej, dzięki której mogłam się skupić na dogłębnym zbadaniu indywidualnego przypadku – konkretnej wystawy, instytucji i miejsca.

Kilkukrotnie zastosowałam także metodę sondażu diagnostycznego z użyciem techniki ankiet: do zweryfikowania skuteczności działań komunikacyjnych związanych z kreowaniem designu i tożsamości muzeum; w celu badania profilu zwiedzających; w celu zweryfikowania skuteczności prowadzonej kampanii informacyjnej przez muzeum; w celu zbadania sposobów komunikacji muzeów z osobami ze szczególnymi potrzebami. Do interpretacji wyników badań użyłam badawczej metody statystycznej oraz metod jakościowych. Ponadto dokonałam licznych analiz i dedukcji na podstawie danych pozyskanych dzięki narzędziom internetowym.

Charakterystyka artykułów

Dzięki doświadczeniom naukowym i zawodowym stworzyłam cykl 8 artykułów naukowych, opublikowanych na łamach recenzowanych i punktowanych czasopism naukowych oraz monografii, zatytułowany *Procesy komunikacji w muzeach i z muzeami*.

Bogate doświadczenie w pierwszym etapie badań skłoniło mnie do próby zdefiniowania roli komunikacji w kulturze, jaką pełni w rozwoju miast, regionów, społeczeństw, a tym samym gospodarek poszczególnych krajów, co uczyniłam na łamach pierwszego z cyklu artykułów pod tytułem *Kultura a rozwój miasta i regionów na przykładzie miasta Lublin*.

W trakcie badań podjęłam się oceny roli aktywności instytucji kultury i zakresu ich oddziaływania w rozumieniu skutków komunikacyjnych. W wyniku analiz i obserwacji

postawiłam tezę, iż kultura stała się bardzo ważnym czynnikiem rozwoju ekonomicznego i kreatorem zmian. Nowe wyzwania w rozwoju kultury to także nowe wyzwania dla komunikacji. W tym kontekście na uwagę zasługuje fakt, że w ostatnich latach w strategiach rozwoju samorządów terytorialnych to właśnie kultura zajmuje miejsce szczególne. Jej użyteczność powoduje, iż oddziałuje ona na wszystkie obszary współczesnego świata. Innymi słowy komunikowanie kultury to dzisiaj tworzenie wizerunku miejsc, kreowanie marki i tożsamości.

Odejście od tradycyjnego postrzegania zjawiska kultury zostało zastąpione koniecznością zmierzenia się z wyzwaniami związanymi z komunikowaniem dóbr i usług kulturalnych – ich produkcją, dystrybucją i konsumpcją. Za sprawą rozwoju technologii pojawiły się nowe formy ukazywania sztuki, a także nowy rodzaj uczestnictwa w kulturze. Coraz częściej zagadnienia z zakresu komunikacji i kultury zaczęły się pojawiać w kontekście komercjalizacji, rynku i rozwoju, co doprowadziło do ogłoszenia w 2007 roku przez Komisję Europejską Komunikatu dotyczącego Europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata (Rada Unii Europejskiej, *Komunikat dotyczący Europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata*, Bruksela, 10 maja 2007).

W powyższym kontekście zasadne wydaje się przywołanie stanowiska Profesora Jerzego Hausnera, który uważa, że aby zapewnić skuteczny rozwój sektora kultury, należy dobra i usługi dostarczać w taki sposób, by stworzyć jednostkom i grupom społecznym możliwie szeroki zakres wyboru i sposobów korzystania. Owo dostarczanie rozumiem właśnie jako komunikowanie, projektowanie komunikacji i jej kreowanie. Skuteczność można w tym zakresie osiągnąć, przekazując informacje o różnorodnych ofertach tych dóbr (opcja *exit*), ale także zapewniając faktyczny wpływ na to, przez kogo i w jaki sposób są komunikowane (opcja *voice*)². Takie właśnie ujęcie zjawiska kultury, jej komunikowania i dostarczania leżało u podstaw podjęcia przeze mnie kolejnego etapu procesu badawczego.

Zmiana jakościowa w podejściu do kultury spowodowała, że w literaturze została ona określona mianem „czwartego filaru zrównoważonego rozwoju”³. Ewolucja społeczeństwa oparta dotychczas na trzech filarach – gospodarczym, nastawionym na pomnażanie bogactwa, społecznym, skoncentrowanym na rozdzielaniu dobrobytu, i ekologicznym, stojącym na straży środowiska naturalnego – wydaje się niewystarczająca. Nieuniknione jest przypisanie kulturze

---

² J. Hausner, *Kultura i polityka rozwoju*, [w:] *Kultura a polityka rozwoju*, red. J. Hausner, A. Karwińska, J. Purchla, Warszawa 2013, s. 83–88.

³ Szerzej: J. Pascual, *Polityki kulturalne, rozwój społeczny i innowacyjność instytucjonalna, czyli dlaczego potrzebujemy Agendy 21 dla kultury?*, [w:] *Kierunek Kultura. Promocja regionu przez kulturę*, red. W. Kłosowski, Warszawa 2009.

równorzędnego znaczenia dla rozwoju społecznego co pozostałym filarom, a tym samym stworzenie polityk oraz kierunków dla jej rozkwitu i wsparcia.

W kontekście pierwszego etapu rozważań nakreślonych powyżej kolejnym analizom poddałam zagadnienia dotyczące konsumpcji kultury. Z moich badań wyłonił się wniosek, iż dziedzina kultury i jej konteksty wkroczyły powszechnie w procesy komunikacji marki, tożsamości miast oraz regionów czy wydarzeń lub samych instytucji. Wobec powyższego w publikacji zatytułowanej *Komunikacja z widzem, czyli jak zaprosić do muzeum?* analizie poddałam kwestie związane z konsumpcją oferty kulturalnej. Na spolaryzowanie badań nad działaniami muzeów wpływ miały dwa czynniki. Po pierwsze było to związane z moją pracą zawodową w takiej właśnie instytucji, a ponadto z moimi obserwacjami dotyczącymi spektakularnych wręcz wzrostów liczby odbiorców oferty kulturalnej przygotowywanej przez muzea.

Zgodnie z badaniami, jakie co roku publikuje Główny Urząd Statystyczny, od ponad 10 lat można obserwować dynamicznie rosnącą liczbę osób odwiedzających muzea (wyłączając wyjątki związane z pandemią COVID). W 2010 roku łączna liczba osób, które odwiedziły te instytucje, wyniosła 22 mln, w 2016 roku placówki zwiedziło 36,1 mln osób (o 8,4% więcej w porównaniu z rokiem 2015), w 2018 roku 38,1 mln, a w 2019 roku 40,2 mln (o 1,5% więcej w porównaniu z rokiem 2018). Wyższe wskaźniki frekwencji uzyskuje zgodnie z badaniami wyłącznie przemysł kinematograficzny – kina⁴. Można zatem postawić tezę, iż mamy do czynienia z fenomenem wzrostu konsumpcji oferty muzealnej.

Potencjał tkwiący w muzeach pokazuje, o jakie audytorium potrafią walczyć, a także w jaki sposób zmienia się odbiorca kultury w Polsce. W tym kontekście przed instytucjami będą stały wyzwania związane z budowaniem własnego wizerunku, odróżnieniem tożsamości i oferty od innych instytucji kultury. Zapraszanie do muzeum nie jest zdarzeniem, to nieustający proces, u podstaw którego leży komunikowanie (kontakt interpersonalny, instytucjonalny, obecność w mass mediach) i budowanie wizerunku.

Pierwotne przyczyny powyższych tendencji należy upatrywać w historycznym fenomenie przełomu kulturowego XVIII oraz XIX wieku, a także wykształceniu się potrzeby formowania odrębności i tożsamości narodowej, co zainicjowało zmiany w funkcji, którą przypisywano muzeom. Podstawowym zadaniem muzeum jest gromadzenie, zabezpieczenie i przechowywanie zbiorów, które zostały powierzone tym instytucjom i muzealnikom w jakimś celu. Dawniej była nim wyłącznie ochrona, ratunek i zapewnienie przetrwania eksponatom.

---

⁴ <https://stat.gov.pl/wyszukiwarka/szukaj.html> [dostęp: 17.03.2023].

Dziś, kiedy zadamy pytanie o to, czemu i komu ma służyć muzeum, odpowiedź wydaje się jednoznaczna – publiczności. Istotą i celem działania tych placówek jest bezdyskusyjnie „używanie” zbiorów, ich popularyzacja, a w konsekwencji prowadzenie narracji ze zwiedzającym⁵.

Procesy globalizacji w obszarze polityki, ekonomii i kultury spowodowały, że komunikację zdominowały przekazy elektroniczne, które dość szybko zaczęto stosować także w muzeach. Skutkiem dążenia do rewolucji technologicznej jest przewartościowanie sposobu myślenia o kulturze i jej prezentowania. Wizerunek i komunikacja stały się imperatywami w transmisji treści, co jest tak szansą, jak zagrożeniem.

Do teorii ewolucji muzeów w sposób jednoznaczny wkracza nauka o komunikowaniu. Mam tu na myśli wszystkie kwestie związane ze strefą publiczną, konsumpcjonizmem oferty i rozrywki. Ponadto dojrzałość muzeów do udziału w świadomym tworzeniu reguł organizacji przestrzeni ekspozycyjnych i prezentowania sztuki opiera się dziś głównie na narracji i komunikacji. W kolekcjach muzealnych narratorem wystaw w komunikacji z widzem stał się przede wszystkim człowiek, wydarzenia zaś znalazły się na miejscu drugim. Z kwestią tą wiążą się także nowe role oraz zadania, które przypisuje się muzeom, czyli edukacja i rozrywka. Muzeum przestało być jedynie miejscem przedstawiania przeszłości, a stało się przestrzenią do dalszego jej tworzenia i dialogu. Narracja wystawy, sekwencja oraz rodzaj prezentowanych obiektów, a także scenariusz – w zależności od kodu kulturowego i wiedzy odbiorcy – podlegają nieustannej interpretacji i interakcji komunikacyjnej, co Ryszard Stocki nazywa „dialogiem strategicznym”⁶.

Wspomniane dialogi strategiczne są budowane przez poszczególne muzea dzięki miejscu, wystawie, a nawet jednemu artefaktowi. Dogłębnej analizie tego zjawiska dokonałam na łamach artykułu *Freski bizantyńsko-ruskie Kaplicy Trójcy Świętej w projektowaniu komunikacji. Nośnik marki, obrazu i designu*. Celem publikacji było odnalezienie w teoriach projektowania komunikacji praktycznych odniesień i rozwiązań, jakie stosują muzea, co uczyniłam na przykładzie wykorzystania do projektowania wizerunków – malowideł XV-wiecznej Kaplicy Trójcy Świętej stanowiącej historyczną część obiektów należących do Muzeum Narodowego w Lublinie. Rozważania zawarte w artykule są próbą odpowiedzi na kwestie i wyzwania związane z projektowaniem komunikacji, skutecznością docierania do

---

⁵ M. Borusewicz, *Nauka czy rozrywka? Nowa muzeologia w europejskich definicjach muzeum*, Kraków 2012, s. 104.

⁶ R. Stocki, *Dialog strategiczny w instytucji kultury. Przykład: Wawel i przewodnicy*, [w:] *Strategie dla kultury. Kultura dla rozwoju*, red. M. Śliwa, Kraków 2011, s. 160.

potencjalnych odbiorców oraz badaniem wykorzystywania historycznej materii. Niezwykle istotną częścią wspomnianej publikacji są zaprezentowane wyniki badań empirycznych – ankiety wykonane wśród publiczności. Dzięki badaniom możliwe było zweryfikowanie skuteczności działań komunikacyjnych, jakie obrała instytucja.

W swoich rozważaniach wzięłam pod uwagę badania polskich i zagranicznych naukowców komunikacji i projektowania komunikacji (między innymi: Grażyny Habrajskiej, Annette Siemes, Marty Wójcickiej, Régisa Debray, Michaela Fleischera, Viktora Papanka). Pozwoliło mi to na sformułowanie wniosków dotyczących sposobów i metod wykorzystania zabytkowej Kaplicy do działań komercyjnych i promocyjnych całego Muzeum oraz dokonania analizy związanej z oddziaływaniem projektów komunikacyjnych w tym kontekście.

Dzięki poruszonym zagadnieniom badawczym podjęłam próbę odpowiedzi na pytania: W jaki sposób sztuka dawna komunikuje się ze współczesnym społeczeństwem? W jaki sposób może przyczynić się do zainteresowania publiczności miejscem? Jak można wykorzystać historyczną materię do projektowania użytkowego i komercyjnego designu?

Jednym z wniosków płynących z badań jest stwierdzenie, że sztuka jest w permanentnym procesie komunikacji – od momentu powstania jej wytwory nigdy z niego nie wychodzą, lecz ze względu na upływ czasu i przeobrażenia społeczne zmianie ulega sposób ich odbioru. Nie można także stwierdzić, że proces komunikacji w sztuce dojrzewa, raczej wielokrotnie rozpoczyna się na nowo. Brak wiedzy i rozumienia dzieła sztuki zgodnie z wolą i intencją nadawczą artysty nie wyklucza bowiem jego odbierania. Mniej przygotowany odbiorca zachwyci się dziełem, skrytykuje je lub po prostu przeżyje emocjonalnie kontakt z obiektem. Innymi słowy rozpocznie nową interakcję komunikacyjną.

Można zatem uznać, że uniwersalizm i symbolizm w kontekście komunikacji i upływu czasu sprowadza się do refleksji, iż wszystko, co jest dziś neutralne i zrozumiałe, w kolejnej generacji oraz wieku może zmienić znaczenie i sens w procesie dekodowania. W związku z tym sens jest wyznaczany przez komunikację, a jej kontynuacja oznacza negocjowanie znaczenia. Z kolei wobec zjawisk globalizacji, wielokulturowości, migracji i przemian społecznych mamy coraz częściej do czynienia z różnorodnością komunikacyjną oraz rozbieżnością interpretacji już nie tylko ze względu na upływ czasu.

W wyniku przeprowadzonych badań uznałam, że w powyższym należy upatrywać przyczyny, dla których muzea podejmują próby kształtowania wizerunku, designu i identyfikacji właśnie z wykorzystaniem symboliki historycznych obiektów, w których mają siedziby, albo pojedynczych artefaktów stanowiących ich zbiory. Projektowanie komunikacji to w dużej mierze formułowanie ofert poprzez kontekst projektowy. Dziedzina ta stanowi

pojemny zbiór, w którym mieści się wiedza i praktyka projektowa. Składa się na nią działalność projektanta – twórcy, organizacji i publiczności. Design w procesie komunikacji jest poddany licznym próbom interpretacji i dekodowania. Te z kolei są zależne od czasu, kodu kulturowego, pozycji odbiorcy i wielu innych okoliczności oraz stanów. Z designem zatem jest podobnie jak ze sztuką, nigdy nie wiadomo, kto i jak ją odczyta, odbierze lub zrozumie.

Jako empiryczny efekt mojej pracy badawczej w publikacji przywołałam przykład działań w zakresie projektowania komunikacji podejmowanych przez Muzeum Narodowe w Lublinie z wykorzystaniem symboliki wspomnianej już historycznej Kaplicy Trójcy Świętej. Decyzja o kreowaniu designu na podstawie wizerunków i tła historycznego Kaplicy była poprzedzona wieloma analizami oraz badaniami.

Ponadczasowa atrakcyjność, forma i barwa pochodzących z XV wieku fresków Kaplicy stała się inspiracją do powielania i utrwalania przekazu wizualnego już nie tylko w celach edukacyjnych, ale także użytkowych, promocyjnych i reklamowych. Komunikacyjne i użytkowe funkcje designu w kontekście historyczno-kulturowym są wykorzystywane zarówno do budowania marki, tożsamości instytucji, identyfikacji miejsca, jak i do wytwarzania produktów reklamowych.

Na łamach artykułu zostały przywołane wyniki badań ankietowych opracowane przeze mnie, a wykonane na zlecenie Muzeum Narodowego w Lublinie na przełomie 2018 i 2019 roku na terenie Lublina, zatytułowane „Muzeum Lubelskie w Lublinie w opinii społecznej”. Przeprowadzone badania, w których udział wzięło 350 respondentów, miały na celu potwierdzenie skuteczności kierunku działań komunikacyjnych podjętych przez instytucję.

W celu zbadania cech charakterystycznych Muzeum zapytano respondentów o ich skojarzenia z instytucją poprzez wskazanie maksymalnie 3 z 8 możliwych do wyboru odpowiedzi: historia; tradycja; archeologia; sztuka; sztuka ludowa; wystawy; wydarzenia kulturalne; Kaplica Trójcy Świętej; donżon (wieża zamkowa); nauka; edukacja; inne. Najwięcej wskazań otrzymały: „historia” i „Kaplica Trójcy Świętej” – po 218 (22%). Respondentów poproszono również o ocenę poszczególnych cech Muzeum, które mogą stanowić pewnego rodzaju wyróżnik na tle innych placówek podobnego typu. Najważniejsze cechy według kolejności to: „usytuowanie” – 82,9% odpowiedzi – oraz „Kaplica Trójcy Świętej” – 78,6%. Badanie pomogło mi zweryfikować skuteczność i poprawność przyjętych przez instytucję działań komunikacyjnych.

Kolejnym etapem prowadzonych przeze mnie badań była próba holistycznego ujęcia wystawy muzealnej jako procesu komunikacji postrzeganego w wielu wymiarach. Opisany eksperyment badawczy trwał 2 lata (2021–2022) i obejmował proces wyboru artefaktów

zamieszczonych na wystawie, dobór kontekstów historycznych i biograficznych, a także łączenia tego w procesy komunikacyjne, aż po badanie publiczności i skuteczności działań komunikacyjnych.

W celu kompleksowej oceny i analizy roli komunikacji wykonałam badania empiryczne oraz analizy procesu, który towarzyszył przedsięwzięciu wystawienniczemu „Tamara Łempicka. Kobieta w podróży” realizowanemu przez Muzeum Narodowe w Lublinie od marca do sierpnia 2022 roku. Była to wystawa czasowa, która osiągnęła frekwencję na poziomie 86 667 widzów.

Wyniki badań zaprezentowałam na łamach następujących artykułów: *Tamara Łempicka, czyli wizerunek wieloznaczny; Tamara Łempicka – kobieta w podróży – wystawa muzealna jako przykład projektowania komunikacji i nośnik edukacji biograficznej; Projektowanie komunikacji wystawy muzealnej – raport i analiza badań.*

Celem eksperymentu badawczego opisanego w 3 wymienionych publikacjach było zweryfikowanie profilu zwiedzającego, skuteczności działań komunikacyjnych podjętych w związku z informowaniem o wystawie, dokonanie oceny sposobu, w jaki została zaprojektowana komunikacja wystawy, oraz roli, jaką odegrały media społecznościowe w jej popularyzacji i próba odpowiedzi na pytanie o to, czy sukces frekwencyjny muzeum przełożył się na zainteresowanie inną ofertą miasta. Ponadto podjęto próbę analizy zastosowanych na samej wystawie zabiegów komunikacyjnych, które miały na celu spełnienie różnych funkcji komunikacyjnych: edukacyjnych i narracyjnych.

W celu odpowiedzi na powyższe zagadnienia dokonałam analizy i interpretacji wyników ankiet, które zostały przeprowadzone w czasie trwania wystawy – łącznie 1544 kwestionariuszy. Za najmocniejsze strony wystawy widzowie uznawali kolejno: ekspozycje, temat, układ, narrację, koncepcję kuratorską i aranżację. Mimo że przyczyną wizyty na wystawie był pierwotnie temat – Tamara Łempicka i jej prace, to jednak zwiedzający po zapoznaniu się z ekspozycją dostrzegali intencje narracji i komunikacji zastosowane na ekspozycji. W pytaniu otwartym ankietowani wskazywali, iż podobał im się sposób narracji wystawy, ciekawe przekazanie informacji na temat biografii artystki, a jako walor zwiedzania podkreślali oprowadzania kuratorskie, historię opowiedzianą na wystawie, tło epoki. Wskazania te świadczą o skuteczności działań komunikacyjnych podjętych przez kuratorów i aranżerów ekspozycji, które szczegółowo omówiłam w publikacjach.

Warto wspomnieć, że obszar moich badań dotyczył także zweryfikowania skuteczności działań informacyjno-promocyjnych, jakie podjęła instytucja w związku z organizacją wystawy. W czasie trwania kampanii reklamowo-informacyjnych administratorzy mediów

społecznościowych zarządzanych przez Muzeum Narodowe w Lublinie odnotowali znaczne wzrosty liczby odwiedzających. W przypadku profilu Facebooka przyrost wyniósł 54,8% w stosunku do wcześniejszych 5 miesięcy, a konta na Instagramie – aż o 202,6%. Posty zamieszczane przez Muzeum na Facebooku osiągały rekordowe zasięgi – jednorazowo ponad 60 000 odbiorców i ponad 9000 aktywności i reakcji. Prowadzenie kampanii informacyjnej za pośrednictwem mediów społecznościowych przyniosło oczekiwane rezultaty, największą liczbę wskazań dotyczących źródła wiedzy o wystawie w badaniu ankietowym stanowił bowiem Internet, co było zgodne z założeniami przyjętymi przy planowaniu kampanii.

Wskazane powyżej trendy znalazły także potwierdzenie w badaniach ruchu turystycznego, które wykonano na zlecenie Urzędu Miasta Lublin i Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin w 2022 roku. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie danych historycznych gromadzonych w bazach danych typu BIG DATA (dane o charakterze obserwacyjnym z wyłączeniem ankiet, rejestrujące rzeczywiste zachowania).

Dzięki zastosowaniu ciekawych rozwiązań komunikacyjnym zwiedzający mogli poznać nie tylko sztukę Łempickiej, ale także jej biografię. Kuratorzy wykonali pracę naukowo-badawczą i za pośrednictwem wystawy wykreowali wizerunek malarki nieco odmienny od utrwalonego w mass mediach. Wybór wydarzeń z życia artystki, dobór postaci i zaprezentowanie miejsc w scenografii przyjętej na wystawie dawały zwiedzającym możliwość odkrywania, porównywania i poszukiwania prawd o życiu i twórczości Tamary Łempickiej.

Przywołam tu przykładowe działania komunikacyjne, których dokonali projektanci i kuratorzy, zestawiając chociażby prace nauczyciela malarki André Lhote'a z rysunkiem Łempickiej. Istotą tego zabiegu komunikacyjnego było umożliwienie zwiedzającym dokonania samodzielnej oceny wpływu, jaki wywarł na artystkę jej mistrz, a jednocześnie stworzenie możliwości dla odbioru atmosfery dziedzictwa awangardy i kultury tamtych czasów.

Innym zabiegiem komunikacyjnym było przywołanie najbardziej rozpoznawalnej, za sprawą utrwalenia w mediach masowych, pracy malarki: *Autoportret w zielonym bugatti* z 1929 roku. Można postawić tezę, iż dążenia artystki mające na celu promocję własnego wizerunku i kreowanie marki nosiły w sobie wiele elementów projektowania komunikacji, które zostało wzmocnione umasowaniem przekazu. Dzięki zastosowaniu elementów scenograficznych, opisowych, kontekstowych i narracyjnych obraz Łempickiej przypomniano w trzech kontekstach komunikacyjnych (na wystawie zaprezentowano serigrafie wspomnianego dzieła). Z jednej strony jako nośnik medialny – okładka do niezwykle opiniotwórczego magazynu mody „Die Dame”, z drugiej nośnik reklamy marki Bugatti, aż w końcu nośnik

autopromocji – autorka obrazu tuż nad klamką, w miejscu wprowadzenia kluczyka, umieściła bowiem inicjały „TL”. Przenosząc wspomniane zabiegi do świata współczesnego, można śmiało stwierdzić, że malarka wykonała swoiste *selfie*, zaprojektowała nowoczesne, geometryczne logo z własnymi inicjałami. Założeniem komunikacyjnym było zwrócenie uwagi zwiedzających na różnorodność oddziaływania tego samego obiektu, począwszy od upowszechniania go w mediach, aż po subtelne artystyczne sygnały podkreślające wizerunkową siłę artystki.

Opisane doświadczenia badawcze, oparte na kilkuletniej i wielowątkowej pracy, doprowadziły mnie do podjęcia rozważań na temat uniwersalnego projektowania komunikacji na wystawach. Rozważania związane z tym zagadnieniem podniosłam w publikacji zatytułowanej *Wystawa jako komunikat społeczny. O odbiorze semiotycznym w praktyce*. Wzięłam pod rozważenie i poddałam analizie następujące zagadnienia badawcze: Czy istnieje katalog zasad, reguł i metod osiągnięcia skuteczności komunikacyjnej przy prezentowaniu artefaktów, ich kompozycji w kontekstach historycznych i kulturowych?

Sztuki wizualne stanowią rodzaj środka komunikacji, który zachodzi pomiędzy nadawcą a odbiorcą. Do skutecznej interakcji potrzebny jest wspólny język artysty i widza, na który składa się system abstrakcyjny. Ewa Linkiewicz, za badaczem Jurijem Łotmanem, podjęła próbę zdefiniowania języka jako systemu służącego do komunikowania pomiędzy jednostkami, uznając sztukę za wtórny system niezbędny do powstawania więzi międzyludzkich. Sztukę należy traktować jako zorganizowaną strukturę o cechach semiotycznych, w której artysta posługuje się dziełem niczym językiem. Treść dzieła sztuki w komunikacyjnym ujęciu i przetworzeniu niesie ze sobą informację utrwaloną w określonych znakach⁷.

Warto w tym miejscu podkreślić, że umiejętność odbioru i czerpania z komunikacji wizualnej jest uzależniona od wielu czynników. Właściwe i pełne odczytywanie/dekodowanie wymaga zdolności analitycznej, wiedzy, doświadczenia, spostrzegawczości oraz inteligencji. Nie bez znaczenia pozostaje wiek odbiorcy, wrażliwość estetyczna, a nawet czynniki środowiskowe. Nowoczesność i tradycja w zespolonej formie bez wątpienia zwiększają zatem szansę na skuteczną komunikację. Wydaje się bowiem, że emisja przeszłości może mieć

---

⁷ E. Linkiewicz, *Język sztuki – zewnętrzne i ukryte treści przekazu wizualnego*, [w:] *Komunikowanie artystyczne*, red. M. Stępnik, Lublin 2011, s. 1, za J. Łotman, *Struktura tekstu artystycznego*, przeł. A. Tanalska, *Literatura na Świecie*, nr 5–6, 1982, s. 245.

powodzenie tylko dzięki swej atrakcyjnej postaci, której należy upatrywać właśnie w formach wizualnych.

Wobec powyższego należy uznać za niemożliwe stworzenie wspólnego katalogu dla komunikowania, komponowania, kreowania i projektowania wystaw muzealnych. Od czego zatem będzie zależała skuteczność działań komunikacyjnych i sposób dotarcia do odbiorcy? W swoich poczynaniach badawczych nie znalazłam jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie. Jednak dzięki wielu semiotycznym analizom sztuk wizualnych mogę z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, że projektowanie wystaw powinno mieć charakter jak najbardziej otwarty dla zwiedzających. Zamykanie artefaktów w projektowych układach chronologicznych lub tematycznych nie gwarantuje skuteczności uporządkowania czy przekazania widzowi wiedzy. Natomiast zaproszenie odbiorcy do poznawania, odkrywania i interpretowania twórczości artysty lub epoki niezależnie od posiadanego przygotowania gwarantuje włączenie go w komunikacyjny proces poznawczy. To z kolei może zostać wzmocnione przez zastosowanie różnych komunikacyjnych zabiegów skojarzeniowych, kontekstowych z użyciem tak tekstu, jak obiektu.

Podsumowaniem powyższych rozważań jest stwierdzenie, że podstawowe procesy komunikacyjne zachodzą na terenie muzeum, gdzie jest prowadzona narracja, interpretowany kod i kontekst kulturowy artefaktów, ale także odbywa się przekazywanie zwiedzającym informacji technicznych. Ponadto procesy komunikacji z odbiorcą to liczne interakcje za pośrednictwem stron internetowych, mediów społecznościowych czy nośników zewnętrznych.

Uczestniczenie w tych procesach przez zwiedzających jest możliwe pod warunkiem sprawności odbioru, odczytu i dekodowania. Czy zatem wszyscy mają równe szanse na włączenie się w taki proces komunikacyjny? Powszechność i równość dostępu do kultury miała polegać na zagwarantowaniu i przygotowaniu instytucji muzealnych oraz ich oferty do komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami. Rozważania i badania empiryczne dokonane w muzeach narodowych i samorządowych dotyczące tej materii przedstawiłam na łamach artykułu pod tytułem *Projektowanie komunikacji dla zwiedzających ze szczególnymi potrzebami*.

Analizując ten problem po raz pierwszy, w pojęciu „komunikacja” dostrzegłam zagadnienie prawne i znaczącą rolę, jaka została przypisana w niniejszym kontekście naukom o komunikowaniu i mediach⁸. W Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia

---

⁸ Wejście w życie Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nałożyło na podmioty publiczne, w tym muzea, obowiązki dotyczące zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym.

2006 r., w art. 2 uznano, iż: „»Komunikacja« obejmuje języki, wyświetlanie tekstu, alfabet Braille’a, komunikację przez dotyk, dużą czcionkę, dostępne multimedia, jak i sposoby, środki i formy komunikowania się na piśmie, przy pomocy słuchu, języka uproszczonego, lektora oraz formy rozszerzone (augmentatywne) i alternatywne, w tym dostępną technologię informacyjno-komunikacyjną. »Język« obejmuje język mówiony i język migowy oraz inne formy przekazu niewerbalnego”⁹.

W literaturze przedmiotu można znaleźć publikacje poświęcone różnym rodzajom dostępności instytucji kultury dla osób ze szczególnymi potrzebami. Jednak pomimo wielu interdyscyplinarnych sposobów ujęcia tego zagadnienia nie spotkałam się z postrzeganiem tej problematyki poprzez pryzmat nauk o komunikacji społecznej i mediach. W tym kontekście wskazuję na oryginalność zaprezentowanych badań i próbę osadzenia ich we wspomianej dyscyplinie. Pragnę także zwrócić uwagę na aktualność problematyki i kwestię dotyczącą uniwersalizmu w dostępności. Dotychczas postrzegana ona była jako na przykład dostępność w projektowaniu i stosowaniu rozwiązań architektonicznych. Tymczasem moje badania pozwalają dostrzec procesy komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami oraz jako wielowymiarowe działania i wyzwania.

Przed zagadnieniem komunikacji w muzeach stoją ogromne wyzwania organizacyjne, merytoryczne, a także społeczne. Celem podjętych przeze mnie badań była próba zweryfikowania tego, jakich form komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami używają muzea, przygotowując ofertę, i czy można pogodzić to z oczekiwaniami pozostałych zwiedzających.

W komunikacji z osobami z dysfunkcją wzroku używanie alfabetu Braille’a nie jest zbyt powszechne. Jest on mało znany przez osoby niedowidzące, nieco szerzej posługują się nimi całkowicie niewidzący. Z kolei za powszechnie uznawaną i pożądaną formę wspomagającą komunikację uznaje się audiodeskrypcję, czyli werbalny, dźwiękowy opis treści, jakie ma nieść za sobą kontakt na przykład z dziełem sztuki. Rolą przekazu jest „przybliżenia użytego w dziele i wyrażonego w treści wizualnej kodu kultury, symbolu, zabiegu formalnego”¹⁰.

Coraz bardziej powszechne przy zwiedzaniu wystaw muzealnych przez osoby z dysfunkcją wzroku stają się także tyflografiki, czyli wypukłe odwzorowania dzieł sztuki. Są

---

⁹ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. 2012 poz. 1169), <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20120001169> [dostęp: 18.04.2023].

¹⁰ <https://kulturabezbarier.org/wp-content/uploads/2019/12/Audiodeskrypcja-zasady-tworzenia.pdf> [dostęp: 22.02.2023].

to najczęściej uproszczone formy przekazu niezawierające wszystkich szczegółów, konstruowane tak, aby nie zaburzyć czytelności.

Z kolei komunikacja z osobami z dysfunkcją słuchu powinna się odbywać przede wszystkim za pośrednictwem polskiego języka migowego, co wymaga specjalistycznych umiejętności i kompetencji. Dopuszczalny bywa także system językowo-migowy, ale jest on mniej rekomendowany przez samych zainteresowanych. Tłumaczenie w PJM może się odbywać na żywo lub być wcześniej nagrane – w postaci przygotowanych materiałów wspomagających proces zwiedzania muzeum. Bardzo ważnym elementem, który wspomaga zwiedzanie i komunikację z osobą z dysfunkcją słuchu, są pętle indukcyjne. Przeznaczone dla osób posługujących się aparatami słuchowymi lub implantami służą poprawie ostrości i jakości dźwięku. Innym sposobem wspomagania komunikacji jest system FM.

Zupełnie inne wyzwania komunikacyjne muszą określić i wypełniać muzea w kontakcie z osobami z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności umysłowych lub zaburzeń rozwojowych (w tym osobami z autyzmem lub spektrum autyzmu). Będzie to oczywiście wpływało na sposób percepcji, sprawność i możliwości odbioru oferty muzealnej, a także pozyskania o niej wiedzy.

W tworzeniu komunikatów wspomagających zwiedzanie muzeum bardzo istotne jest korzystanie z komunikacji alternatywnej, na którą składa się cały system narzędzi (piktogramy, symbole PCS, symbole Bliss, Makaton, gesty Coghano, fonogesty, rysunki, obrazki, zdjęcia)¹¹.

W celu weryfikacji sposobów i skuteczności komunikacji ze wspomnianą grupą w publikacji zostały zaprezentowane także wyniki badań przeprowadzonych przeze mnie w muzeach narodowych i samorządowych (łącznie badanie skierowałam do 20 instytucji na terenie całej Polski, odpowiedzi udzieliło 18 z nich). Wybrane instytucje wypełniały specjalnie przygotowany kwestionariusz ankiety, w którym zostały zawarte pytania dotyczące przygotowania muzeów do przyjęcia osób z poszczególnymi dysfunkcjami: stosowanych narzędzi do komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, przygotowania personelu, istniejących barier, oferty edukacyjnej, posiadanych pomocy i narzędzi.

Dzięki wynikom badań empirycznych udało się zdiagnozować problemy komunikacyjne, na jakie napotykają instytucje przy obowiązku gwarantowania dostępu do oferty muzealnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Ponadto zebrałam przykłady dobrych

---

¹¹ E. Staniec, *Metody komunikacji niewerbalnej z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie*, Edukacja – Technika – Informatyka, t. 9 (4), 2018, s. 452–256, <https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/4727c1d5-c757-474a-b2b4-20835992c562/content> [dostęp: 10.02.2023].

i złych praktyk w tym zakresie, co może stanowić materiał przydatny do praktycznego wykorzystania przez wszystkie muzea. Materiał ten otwiera pole do dyskusji dotyczącej włączenia nauk o komunikowaniu społecznym i mediach w problematykę dostępności. W wyniku przeprowadzonych badań stoję bowiem na stanowisku, że to właśnie w procesie komunikacji leżą ograniczenia uczestnictwa.

Wnioski i ocena możliwości dalszego wykorzystania badań:

Jak wynika z zaprezentowanej powyżej charakterystyki artykułów wchodzących w skład osiągnięcia naukowego *Procesy komunikacji w muzeach i z muzeami*, udało mi się pozytywnie zweryfikować sformułowane na wstępie hipotezy badawcze oraz odpowiedzieć na wszystkie postawione pytania. Warto w tym miejscu podkreślić, że osiągnięcie jest rezultatem mojej pracy własnej, poszukiwań naukowych i praktyki zawodowej. Tym samym uznaję, że osiągnięcie to wnosi znaczący wkład w rozwój nauk o komunikowaniu społecznym i mediach.

U podstaw rozważań stanowiących spoiwo dla całego cyklu leżą zagadnienia nowych wyzwań stojących przed muzeami w kontekście projektowania komunikacji wystawy lub innych wydarzeń; komunikacji z odbiorcami na terenie muzeum; interakcji z otoczeniem (miasto, region); obecności w mass mediach; kwestii umożliwienia komunikacji z osobami ze specjalnymi potrzebami. Za walor ujęcia problemu badawczego należy uznać wielowymiarowość i połączenie różnych dyscyplin oraz nurtów badawczych, do których poza nauką o komunikacji i mediach należy zaliczyć: muzealnictwo, kulturoznawstwo, marketing, zarządzanie.

Dzięki temu możliwe było przeprowadzenie wielowątkowych badań w zakresie teoretycznym i praktycznym. Nie spotkałam dotychczas w literaturze przedmiotu takiego ujęcia, w którym ktokolwiek z badaczy postrzegałby zjawiska zachodzące w muzeach jako procesy z obszaru komunikacji. Tym samym podjęte przede mną rozważania teoretyczne wypełnią tę lukę i jednocześnie otwierają pole do dalszej eksploracji i badań. Możliwość wykorzystania i kontynuowania badań powinna mieć nadal charakter interdyscyplinarny.

W tym miejscu chciałabym także podkreślić wartość części empirycznej moich badań wchodzących w skład cyklu. W literaturze przedmiotu nie spotkałam się dotychczas również z próbą monitoringu i badania całego przedsięwzięcia wystawienniczego w kontekście komunikacji społecznej. Dzięki narzędziom monitorującym w mediach społecznościowych, ankietom ilościowym i zawartym w nich pytaniom otwartym o charakterze jakościowym możliwe się stało zarządzanie zmianami. Modyfikacje dotyczyły przede wszystkim wzmacniania przekazów odnoszących się do wystawy w poszczególnych miastach czy grupach

wiekowych, lecz także korekt na samej ekspozycji. Ponadto dzięki stałemu monitoringowi możliwe się stało zarządzanie przepływem informacji, jakie pojawiały się w mediach elektronicznych. Po zakończeniu wydarzenia i podsumowaniu działań realna była kompletna ewaluacja i wyciągnięcie wniosków służących kolejnym wyzwaniom wystawienniczym, a tym samym komunikacyjnym.

Wobec powyższych doświadczeń możliwe wydaje się stworzenie i wdrożenie narzędzi do monitorowania skuteczności komunikacji na wystawach zarówno w celu poprawiania samej ekspozycji, jak i zarządzania zewnętrznym i wewnętrznym przepływem informacji.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

W ramach aktywności badawczej odbyłam następujące staże, wizyty naukowe w polskich i zagranicznych uniwersytetach:

- W ramach współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim - Wydział Zarządzania i Komunikacji (pod opieką naukową Prof. dr hab. Łukasza Gawła) w okresie od 03.2023 do 05.2023 prezentowałam wyniki swoich badań z zakresu komunikacji społecznej, a także dzieliłam się własną praktyką zawodową w trakcie wygłaszanych wykładów.
- Staż naukowy w wymiarze 30 godzin w Harkowskim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Karazina w Katedrze Historiografii, Źródłoznawstwa i Archeologii Szkoły Historycznej. W trakcie stażu zrealizowałam indywidualny program naukowy związany z zagadnieniem komunikacji w muzeach, którego celem było podjęcie możliwości zastosowania wyników zaprezentowanych badań w programach nauczania przyjętych we wspomnianej Katedrze. (zaświadczenie w załączeniu)
- Aktualnie odbywam dwutygodniowy staż naukowy w Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu, który zakończony zostanie 9.06.2023r.

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora swoje poszukiwania badawcze skoncentrowałam na zagadnieniach dotyczących demokracji lokalnej, uczestnictwu w procesach decydowania i współdecydowania, komunikacji społecznej, roli mediów w kształtowaniu postaw i zachowań społecznych. Ta konceptualizacja badań była wynikiem poszukiwań naukowych oraz eksperymentów. Kontynuowałam rozważania na temat kształtowania medialnego wizerunku polityków. Wyniki badań zaprezentowałam

w artykułach przygotowanych w języku polskim i angielskim oraz w monografiach, które nie wchodziły w skład osiągnięcia naukowego, a o którym była mowa powyżej.

Wśród dalej wymienionych pozycji za szczególnie istotne uznaję współredagowanie monografii pod tytułem *XX lat samorządu terytorialnego w Polsce. Sukcesy, porażki, perspektywy*. Publikacja ta stanowi bowiem kompendium wiedzy i wymiany doświadczeń na temat procesów i reform samorządu terytorialnego z perspektywy praktyków i teoretyków. Ponadto za cenne doświadczenie badawcze uważam serię publikacji poświęconych demokracji partycypacyjnej, w których zajmowałam się badaniem zachowań społecznych, co okazało się pomocne dla formułowania osiągnięcia naukowego.

Publikacje niewchodzące w skład osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, po obronie rozprawy doktorskiej:

- K. Mieczkowska-Czerniak, *Wybory w lokalnej prasie. Relacje, informacje czy sensacje?*, [w:] *Współczesne media. Wolne media?*, red. I. Hofman, D. Kępa Figura, Wyd. UMCS, Lublin 2010, s. 204–217. ISBN 978-83-227-3258-8.
- K. Mieczkowska-Czerniak, *Demokracja komunikacyjna w samorządzie – mit czy rzeczywistość*, [w:] *Demokracja bezpośrednia w samorządzie terytorialnym*, red. M. Marczevska-Rytko, S. Michałowski, Wyd. UMCS, Lublin 2012, s. 317–333. ISBN 978-83-7784-150-1.
- Red. K. Mieczkowska-Czerniak, K. Radzik-Maruszak, *XX lat samorządu terytorialnego w Polsce. Sukcesy, porażki, perspektywy*, Wyd. UMCS, Lublin 2012, ss. 696. ISBN: 978-83-7784-204-1.
- K. Mieczkowska-Czerniak, *Rola mediów w kształtowaniu wizerunku lokalnego polityka – rozważania teoretyczne i praktyczne*, [w:] *XX lat samorządu terytorialnego w Polsce. Sukcesy, porażki, perspektywy*, red. K. Mieczkowska-Czerniak, K. Radzik-Maruszak, Wyd. UMCS, Lublin 2012, s. 625–638. ISBN: 978-83-7784-204-1.
- B. Dziemidok-Olszewska, W. Sokół, *Encyklopedia politologii. Instytucje i systemy polityczne*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012 (opracowanie haseł). ISBN: 978-83-264-0760-4.

- K. Radzik-Maruszak, K. Mieczkowska-Czerniak, *From indifference to protest: Citizen activity at the local level in Poland*, „Annales”, Sectio K: Politologia, Vol. XX, Wyd. UMCS, 2013, s. 151–169. ISSN: 2300-7567.
- W. Sokół, M. Żmigrodzki, *Encyklopedia politologii. Pojęcia, teorie i metody*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016 (opracowanie haseł).
- K. Mieczkowska, *Przywódca lokalny, lider czy menedżer? Czyli kto rządzi w samorządzie?*, [w:] *Liderzy o liderowaniu w XXI wieku. Refleksje przedstawicieli nauk o zarządzaniu i praktyków*, red. E. Bojar, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Dom Organizatora, Lublin 2017, s. 99–103. ISBN 97-883-72858-191.
- K. Mieczkowska, *Bezpieczeństwo w ujęciu lokalnym – wybrane zagadnienia*, [w:] *Kształtowanie bezpieczeństwa wewnętrznego w wymiarze administracyjno-prawnym jako zadanie wybranych podmiotów administracji publicznej i sektora prywatnego*, red. Ł. Wojciechowski, J. Trubalska, WSEI, Lublin 2020. ISBN: 978-83-66159-46-4.

Pozostałe publikacje, które przedstawiam poniżej, są związane przede wszystkim z moją pracą zawodową i doświadczeniami wystawienniczym. Warto podkreślić, że publikacje te mają walory badawczo-edukacyjne i popularyzatorsko-naukowe, a mój udział w nich jako eksperta przyczynia się także do upowszechniania nauki:

- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Pankiewicz i po... Uwalnianie koloru*, red. A. Hałata, M. Lachowski, D. Seweryn-Puchalska, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2016, s. 5. ISBN 978-83-61073-10-9.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *110 lat Muzeum Lubelskiego. Kalendarium*, oprac. M. Piwowarska, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2016, s. 5. ISBN 978-83-561073-30-7.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Tadeusz Mysłowski. Kolekcja grafiki*, Katalog wystawy, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2017, s. 3. ISBN 978-83-61073-38-3.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Lwów w grafice. L'viv u grafici. Lviv in the Graphic Works. Lvov w grafice*, Katalog wystawy, oprac. Svitlana Zinoviivna Havalko, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2017, s. 3–4. ISBN: 978-617-629-148-0.

- K. Mieczkowska, *Wstęp. Wstępow. Intruduction*, [w:] R. Bartnik, *Dawny Lublin. Dawnij Ljublin. Old Lublin*, Katalog wystawy zorganizowanej w Lwowskim Muzeum Historycznym z okazji 700-lecia nadania prawa miejskiego Lublinowi, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2017, s. 5–6. ISBN: 978-83-61073-58-1.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Pablo Picasso – wizerunek wielokrotny. Pablo Picasso – a Multiple Image*, red. Marcin Lachowski, K. Rzędzian, Ł. Wiącek, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2017, s. 7–10. ISBN 978-83-61073-62-8.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Dla nieba i ziemi. Antoni Michalak – malarstwo*, red. B. Kasperowicz, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2018, s. 7–8. ISBN 978-83-61073-70-3.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] G. Połuszejko, K. Kozica, *100 globusów na 100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Polskie globusy z XIX–XXI wieku. Kartografowie, wydawcy, producenci*, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2018, s. 7. ISBN 978-83-61073-78-9.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Then and Now. New York City Fragments. Tadeusz Mysłowski at the Crossroads*, oprac. T. Mysłowski, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2018, s. 7. ISBN 978-83-61073-90-1.
- K. Mieczkowska, *Liublinas Vilniuje – 450-ųjų Liublino unijos metinių minėjimas. Lublin in Vilnius – on the 450th Anniversary Union of Lublin. Lublin w Wilnie – w 450. rocznicę unii lubelskiej*, [w:] *Liublinas – Lietuvos ir Lenkijos unijos miestas. Lublin – City of the Union of Lithuania and Poland. Lublin – miasto unii Litwy i Polski*, red. Muzeum Lubelskie w Lublinie, s. 14–17. ISBN 978-83-61073-27-7-212.
- K. Mieczkowska, *Przedmowa do wydania czwartego*, [w:] A. Różycka Bryzek, *Freski bizantyńsko-ruskie fundacji Jagielly w Kaplicy Zamku Lubelskiego*, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin 2019, s. 4. ISBN 978-83-61073-39-0.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] B. Oratowska, Ł. Krzysiak, M. Michniowski, *Z perspektywy lat. Ludzie i wydarzenia. 40. rocznica Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem”*. In *Retrospect People and Events. 40th Anniversary of the Museum of Martyrdom „Under the Clock”*, Muzeum Lubelskiego w Lublinie, Lublin 2019, s. 5. ISBN: 978-83-61073-43-7.
- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] B. Oratowska, Ł. Krzysiak, M. Michniowski, *Akcja AB na Lubelszczyźnie. 80. rocznica egzekucji na Rurach Jezuickich*

w Lublinie. *AB-Aktion in the Lublin region. 80th Anniversary of the Executions in Rury Jezuickie in Lublin*, red. Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2020, s. 5. ISBN 978-83-61073-67-3.

- K. Mieczkowska, [Przedmowa], [w:] *Muzeum Narodowe w Lublinie. Przewodnik. Kaplica Trójcy Świętej, galerie, donżon*, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2021, s. 3–4. ISBN 978-83-66925-03-8.
- K. Mieczkowska, *Królewski Lublin. Royal Lublin*, [w:] *Z Wawelu do Lublina. Skarby z królewskiego dworu. Wystawa ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu et non solum. From Wawel to Lublin. Treasures of the Royal Court. Exhibition from the Collection of Wawel Royal Castle et non Solum*, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2021, s. 7-9. ISBN 978-83-66925-12-0
- K. Mieczkowska, *O symbolach i komunikacji w Kaplicy Trójcy Świętej*, [w:] *Freski bizantyńsko-ruskie fundacji Jagielly w kaplicy zamku lubelskiego*, A. Różycka Bryzek, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2022, s. 7–8. ISBN 978-83-66925-09-0.
- K. Mieczkowska, *Magia Egiptu. The Magic of Egypt*, [w:], *Magia starożytnego Egiptu. The Magic of Ancient Egypt*, red. M. Drewniak, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2022, s. 4–5. ISBN 978-83-66925-28-1.
- K. Mieczkowska, *Stroje Tradycyjne Województwa Lubelskiego – nowa seria Muzeum narodowego w Lublinie*, [w:] M. Tymochowicz, *Stroje Tradycyjne Województwa Lubelskiego, t. 1, Strój janowsko-kraśnicki*, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2022, s. 5. ISBN 978-83-66925-34-2.
- K. Mieczkowska, *Kolekcjonowanie jako wyraz artystycznych poszukiwań. Collecting as an expression of artistic exploration*, [w:] *Oblicza plakatu. Kolekcja Ireny Hochman i Tadeusza Mysłowskiego/ Many Faces of the Poster. Irena Hochman and Tadeusz Myslowski Collection*, pod red. A. Hałaty, Muzeum Narodowe w Lublinie, Lublin 2023, s. 8–14. ISBN 978-83-66925-45-8. Publikacja oddana do druku.

W tym miejscu chciałbym podkreślić jeszcze jeden element związany z działalnością naukową. W latach 2015–2022 brałam czynny udział w tworzeniu i redagowaniu naukowego czasopisma „Studia i Materiały Lubelskie”, które od 1962 roku wydaje Muzeum Narodowe w Lublinie (do 2020 roku Muzeum Lubelskie w Lublinie) (ISSN 0585-5276). Czasopismo znajduje się na liście Punktacji Ministra Edukacji i Nauk, a wartość wskaźnika Index

Copernicus Value (ICV) za rok 2020 wyniosła 43.98. Początkowo pełniłam funkcję redaktora naczelnego, a nieprzerwanie od 2017 roku jestem członkiem międzynarodowej rady naukowej czasopisma.

W latach 2010–2023 brałam także czynny udział w wielu sesjach, konferencjach, seminariach naukowych o zasięgu międzynarodowym i krajowym we współpracy ze środowiskiem akademickim, stowarzyszeniami czy instytucjami publicznymi. W trakcie wspomnianych wydarzeń występowałam w roli eksperta, zasiadałam w komitetach naukowych i organizacyjnych. Jako przykłady przywołać warto następujące wydarzenia:

- XXXI Międzynarodowa Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2014”, zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie we współpracy z Instytutem Archeologii UMCS, Lublin, 25–26 marca 2015 roku, Zamek Lubelski;
- VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Warsztatowa „Sztuka dla wszystkich” – „Zanim niewidome dziecko stanie się odbiorcą sztuki”, Lublin, 28–29 maja 2015 roku, Zamek Lubelski;
- „Freski w kaplicy Zamku Lubelskiego”, konferencja naukowa towarzysząca promocji albumu, czerwiec 2015 roku, Zamek Lubelski;
- „Paragone Rzeźba na granicy”, ogólnopolska konferencja naukowa, Lublin, 23–24 października 2015 roku, Zamek Lubelski;
- IV Międzynarodowa Konferencja „Sztuka wobec aktualności”, 20. Wschodni Salon Sztuki, Lublin, 13–14 listopada 2015 roku, Zamek Lubelski;
- „Sztuka współczesna – sztuka dawna w przestrzeni muzeum. Dialog czy dwa monologi?”, sesja naukowa współorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie z Lubelskim Towarzystwem Zachęty Sztuk Pięknych, Lublin, 23 listopada 2015 roku, Zamek Lubelski;
- III Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna „Wybrane aspekty kultury bizantyńskiej”, konferencja naukowa zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, 26–27 listopada 2015 roku, Zamek Lubelski;
- XXXII Międzynarodowa Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2015”, zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie we współpracy z Instytutem Archeologii UMCS, Lublin, 31 marca–1 kwietnia 2016 roku, Zamek Lubelski;

- „Złotnictwo lubelskie”, konferencja zorganizowana we współpracy z Oddziałem Lubelskim Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Wydziałem Artystycznym UMCS oraz Lubelskim Klubem Kolekcjonerów, Lublin, 11 marca 2017 roku, Zamek Lubelski;
- XXXIII Międzynarodowa Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2016”, zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie we współpracy z Instytutem Archeologii UMCS, Lublin, 20–21 kwietnia 2017 roku, Zamek Lubelski;
- „Paragone. Rzeźba wobec awangardy” – konferencja naukowa zorganizowana przez Oddział Lubelski Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Katedrę Historii Sztuki Nowoczesnej i Współczesnej IHS KUL oraz Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin, 18–19 maja 2017 roku, Zamek Lubelski;
- „Lublin w kulturze – kultura w Lublinie. Dziedzictwo kulturowe miasta od średniowiecza do współczesności”, interdyscyplinarna konferencja naukowa organizowana przez Archiwum Państwowe w Lublinie i Urząd Miasta Lublin, Lublin, 25–26 maja 2017 roku, Zamek Lubelski;
- „Lublin: 700 lat chrześcijańskiej kultury”, konferencja naukowa zorganizowana przez Społeczny Komitet Lublin 700+ oraz Klub Inteligencji Katolickiej im. prof. Czesława Strzeszewskiego w Lublinie, współorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin, 12 czerwca 2017 roku, Zamek Lubelski;
- „Tradycyjne pożywienie – od codzienności do sacrum po produkt regionalny”, konferencja naukowa zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie, Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS oraz Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Lublin, 5–6 września 2017 roku, Zamek Lubelski;
- VI Międzynarodowa Konferencja „Spotkanie Kultur” w ramach 22. Wschodniego Salonu Sztuki, organizowana przez ZPAP Okręg Lublin we współpracy z Muzeum Lubelskim w Lublinie, Lublin, 10–11 listopada 2017 roku, Zamek Lubelski;
- IV Konferencja Bizantynistyczna z cyklu „Wybrane aspekty kultury bizantyńskiej” pod hasłem „Słowo i obraz w kulturze bizantyńskiej”, konferencja naukowa zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, 16–17 listopada 2017 roku, Zamek Lubelski;
- „Lublin ośrodkiem władzy, administracji i wymiaru sprawiedliwości”, konferencja naukowa zorganizowana przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Urząd Miasta Lublin w ramach obchodów 700-lecia miasta Lublin, Lublin, 7 grudnia 2017 roku, Zamek Lubelski;

- XXXIV Międzynarodowa Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2017”, zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie we współpracy z Instytutem Archeologii UMCS, Lublin, 26–27 kwietnia 2018 roku, Zamek Lubelski;
- „Kaplica Trójcy Świętej na zamku lubelskim. Historia, teologia, sztuka, konserwacja”, konferencja zorganizowana przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Lublin, 17–19 września 2018 roku;
- „Dziedzictwo kulturowe wschodnich ziem dawnej Rzeczypospolitej. Korzenie i wspólnota”, symposium naukowe, Lublin, 6 grudnia 2019 roku, Pałac Lubomirskich;
- XXXV Międzynarodowa Konferencja „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w 2018 r.”, zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 25–26 kwietnia 2019 roku;
- V Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna „Bizantyńskie doktryny z zakresu filozofii władzy, teologii politycznej oraz ideologii wojny”, konferencja naukowa zorganizowana przez Muzeum Lubelskie w Lublinie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin 21–22 listopada 2019 roku;
- XXXVI Lubelska Konferencja Archeologiczna „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie”, zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Lublinie we współpracy z Instytutem Archeologii UMCS, Lublin, 2021 rok;
- VI Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna „Teoretyczny i praktyczny wymiar cnót kardynalnych w kulturze bizantyńskiej”, współorganizowana przez Katedrę Historii Starożytnej, Bizantyńskiej i Średniowiecznej, Katedrę Historii Kościoła KUL, Muzeum Narodowe w Lublinie, listopad 2022 roku;
- Kongres archiwistów społecznych, „Brama Grodzka Teatr NN”, Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS, MKiDN – członek komitetu naukowego wydarzenia, planowany termin 29 września–1 października 2023 roku;
- Ogólnopolska Konferencja „Wystawiennictwo, design, promocja”, Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, członek komitetu organizacyjnego i naukowego wydarzenia – planowany termin 16.06.2023.

W powyższym kontekście za najważniejsze uważam wygłoszenie referatów w związku z następującymi konferencjami i sympozjami:

Lp.	Nazwa konferencji, organizator	Data	Wygłoszony referat / tytuł
1.	„XX lat samorządu terytorialnego w Polsce – sukcesy, porażki, perspektywy”, Wydział Politologii UMCS, Kazimierz Dolny	2010 r.	„Media a samorząd terytorialny. Propaganda sukcesu czy propaganda zła?”
2.	„Demokracja bezpośrednia w samorządzie terytorialnym”, Wydział Politologii UMCS Kolegium Licencjackie UMCS, Biłgoraj	2011 r.	„Rola mediów w kształtowaniu społeczeństwa partycypacyjnego na poziomie lokalnym”
3.	„Miasta, aglomeracje, metropolie wobec współczesnych wyzwań”, Wydział Politologii UMCS, Lublin	2012 r.	„Wyzwania i perspektywy dla partycypacji społecznej – z perspektywy zarządzania miastem”
	„Partnerstwo wschodnie jako projekt kulturowy”, Dom Polski Wschodniej w Brukseli, Bruksela	2012 r.	„Kultura – siła napędowa partnerstwa wschodniego – panel”
4.	„(Nie) obecność kobiet w przestrzeni publicznej” ku pamięci Zofii Hertz, UMCS, Wydział Politologii, Lublin	2013 r.	„Rola kobiet w samorządzie” – panel
5.	„Nowy cyrk i sztuka w przestrzeni publicznej”, pierwsza interdyscyplinarna konferencja: integracja środowiska artystycznego i naukowego, Lublin	2014 r.	„Lublin miastem kultury – wstęp”
6	„Pierwszy kongres muzealników”, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Łódź	2015 r.	„Muzea jako lokomotywy rozwoju regionalnego” – panel

7.	„Rewitalizacja miast historycznych”, konferencja we współorganizacji Międzynarodowej Szkoły Letniej UNESCO, Politechniki Lubelskiej, Muzeum Lubelskiego, Lublin	2015 r.	„Lublin – historyczne miasto młodych. Wyzwania i problemy”
8.	„Europejski Znak Dziedzictwa – Jubileusz 700-lecia Miasta Lublin”, Narodowe Centrum Kultury, Miasto Lublin		„Miasto-region. Jak współpracować w obszarze kultury?”
9.	„Przygody ciała, przygody ducha”, Ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa studentów i doktorantów, Muzeum Lubelskie, Wojewódzka Biblioteka im. H. Łopacińskiego, Lublin	2016 r.	„Muzeum dla młodych”
10.	„Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina”. Urząd Miasta Lublin, UMCS, KUL, Lublin	2017 r.	„Rola kultury i sportu w rozwoju miasta”
11.	„Ochrona i zarządzanie miast historycznych”, Międzynarodowa Szkoła Letnia UNESCO, Politechnika Lubelska, Muzeum Lubelskie, Lublin	2017 r.	„Muzeum w mieście. Miasto w muzeum”
12.	„Jaka kultura?”, Dom Kultury Czuby, Lublin	2018 r.	Udział w cyklu spotkań jako ekspert
13.	„Rola instytucji nauki i kultury w ochronie i zarządzaniu miast historycznych w aspekcie zrównoważonego rozwoju” – Międzynarodowa Letnia Szkoła UNESCO, Politechnika Lubelska, Muzeum Lubelskie, Lublin	2018 r.	„Muzeum Lubelskie w Lublinie – zarządzanie i ochrona zbiorów”

14.	Wykład inauguracyjny rok akademicki Politechnika Lubelska, Wydział Zarządzania, Lublin	2018 r.	„Obraz w komunikacji... czyli czego oczy nie widzą?”
15.	„Kultura jako podstawowy mechanizm rozwoju miasta”, Seminarium Międzynarodowe: Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie	2018 r.	„Co inspiruje Lublin?”
16.	Konferencja dyrektorów muzeów prowadzonych i współprowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – MKiDN, Lublin	2018 r.	„Muzeum w ośmiu miejscach”
17.	„Wielka zmiana. Historia wobec wyzwań...” – XX Powszechny Zjazd Historyków Polskich, Lublin	2019 r.	„Muzeum Ziemi Wschodniej Dawnej Rzeczypospolitej – organizacja, perspektywy i wyzwania”
18.	„Dziedzictwo kulturowe wschodnich ziem dawnej Rzeczypospolitej. Korzenie i wspólnota”, ogólnopolskie sympozjum naukowe, Muzeum Lubelskie, Lublin	2019 r.	„Muzeum Kresów czy Muzeum Ziemi Wschodniej Dawnej Rzeczypospolitej – jaka narracja?”
19.	Kongresu Dwoch Unii. 450 lat Unii Lubelskiej, Lublin, Warszawa	2019 r.	„Kaplica Trójcy Świętej – zarządzanie zabytkiem i instytucją, Europejski Znak Dziedzictwa”
20.	Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, wykład inauguracyjny rok akademicki uczelni	2019 r.	„Od zabytku do multimediiów, czyli muzea współczesne”
21.	„Współczesne trendy w zarządzaniu – edycja 3”, konferencja międzynarodowa – Wyższa Szkoła	2021 r.	„Lider wobec współczesnych wyzwań menedżerskich – praktyka instytucji publicznych”

	Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie		
22.	Zjazd dyrektorów muzeów prowadzonych i współprowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – konferencja, Wieliczka	2021 r.	„Działalność muzeów w kontekście ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – dobre praktyki, problemy i wyzwania”
23.	„Teoretyczny i praktyczny wymiar cnót kardynalnych w kulturze bizantyjskie”, VI Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna Muzeum Narodowe w Lublinie, KUL, Lublin	2022 r.	„Freski bizantyjsko-ruskie w projektowaniu komunikacji wizualnej Muzeum Narodowego w Lublinie”
24.	„Reprezentacje przeszłości” – międzynarodowa konferencja UMCS, UKSW	2022 r.	„Komunikacja w muzeum, czyli jak tworzone dialog ze zwiedzającymi?”
25.	Kongres Niepodległa, Biuro Programu Niepodległa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa	2023 r.	„WPR jako czynnik rozwoju oferty muzealnej w Polsce. Wnioski na przyszłość” – panel
26.	„Współczesne przestrzenie edukacyjne biografistyki”, Akademia Zamojska	2023 r.	„Wystawa Tamara Łempicka kobieta w podróży punktem zwrotnym biografii artystki – czyli jak to komunikować?”
27.	„Information, communication, society”, XII International Communication, ICS 2023. Lviv Politechnic National University	2023 r.	„Komunikacja w muzeach – zadania, możliwości, perspektywy”
28.	Konferencja dyrektorów muzeów prowadzonych i współprowadzonych przez	2023 r.	„Wystawa Tamary Łempickiej – sukces frekwencji, organizacji i komunikacji”

	Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – konferencja		
--	---	--	--

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

Osiągnięcia dydaktyczne:

Od początku pracy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (tj. od 2005 roku), następnie Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji, Akademii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji prowadzę zajęcia dydaktyczne w postaci wykładów, ćwiczeń laboratoriów czy seminariów. Moje blisko dwudziestoletnie doświadczenie dydaktyczne ma wpływ na kształcenie młodych kadr w zakresie nauk o polityce, administracji, bezpieczeństwie oraz komunikacji i mediach. Tematyka prowadzonych przeze mnie zajęć jest odzwierciedleniem ewolucji badań, ale także bogatego doświadczenia zawodowego. W tym kontekście pragnę podkreślić swój udział w procesach dydaktycznych, w szczególności w prowadzeniu laboratorium warsztatu radiowego oraz seminariów licencjackich, w trakcie których studenci przygotowywali pod moim kierunkiem prace z zakresu komunikacji i mediów.

Poniżej tytuły przedmiotów prowadzonych przeze mnie na uczelniach w latach 2003–2023:

- organy i instytucje bezpieczeństwa państwa,
- polityka regionalna Polski,
- prawne podstawy bezpieczeństwa w Unii Europejskiej,
- bezpieczeństwo wewnętrzne Unii Europejskiej,
- negocjacje,
- bezpieczeństwo lokalne,
- redagowanie informacji,
- redagowanie tekstów w komunikacji z mediami,
- promocja przedsięwzięć finansowanych z Unii Europejskiej,
- warsztat radiowy,
- praca rzecznika prasowego,
- wystąpienia publiczne,
- zajęcia z praktykiem – kierowanie instytucją kultury,

- seminaria licencjackie i magisterskie, w związku z którymi byłam promotorem, a także recenzentem wielu prac z zakresu komunikacji, dziennikarstwa, administracji oraz bezpieczeństwa.

Osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki:

W ramach działań z zakresu popularyzacji nauki wzięłam udział w projekcie „www.muzeach”. Był on realizowany od 2019 do 2022 roku w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa - poddziałanie „Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury”. Stanowił wspólne przedsięwzięcie: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Muzeum Narodowego w Lublinie, Muzeum Narodowego w Szczecinie i Muzeum – Zamek w Łąncucie. Celem projektu było podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości i dostępu do zasobów kultury w formie cyfrowej oferowanych w Internecie przez muzea oraz zwiększenie wykorzystania potencjału ich dziedzictwa kulturowego. Efektem prac było utworzenie katalogu zbiorów online, który jest dostępny w ramach wspólnej wyszukiwarki dla wszystkich instytucji.

Ponadto w latach 2018–2020 zarządzałam projektem zrealizowanym w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko „Muzeum Lubelskie – ochrona dziedzictwa przeszłości i nowe wyzwania przyszłości: edukacja, nauka, innowacyjność, promocja regionu, i turystyki”. Z mojej inicjatywy i pod moim nadzorem organizacyjnym, merytorycznym oraz naukowym w ramach projektu zostały opracowane i zrealizowane nowe wystawy stałe związane z programem działania Muzeum: Galeria Malarstwa Cerkiewnego, Trybunał Koronny w Dziejach Rzeczypospolitej w Lublinie 1578–1794, Galeria Malarstwa Polskiego XIX i XX Wieku, Grupa „Zamek” i Awangarda, Galeria Malarstwa Europejskiego i Sztuki Zdobniczej od XVI do XX Wieku (siedziba główna) oraz „Historia i tradycja 24. Pułku Ułanów” – oddział w Kraśniku.

Aktualnie pod moim kierownictwem realizowany jest projekt badawczo-popularyzatorski w ramach międzynarodowego programu „Dziedzictwo dostępne. Profesjonalizacja kadr kultury i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego – interdyscyplinarne partnerstwo Muzeum Narodowego w Lublinie i Muzeum Historii Kultury w Oslo”. Projekt jest dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) 2014–2021 w ramach Programu „Kultura”. Celem przedsięwzięcia jest wypracowanie nowoczesnych standardów badania, konserwacji, udostępniania i popularyzacji kultury, a także zbudowanie trwałego międzynarodowego partnerstwa oraz sieci współpracy polsko-norweskiej. Istotną projektu jest wyrównywanie szans w dostępie do dziedzictwa kulturowego. Dzięki współpracy

muzeów Polski i Norwegii ma dojść do zwiększenia kompetencji kulturalnych publiczności i rozwoju współpracy sektora kultury z branżą kreatywną.

Posiadam także szerokie doświadczenie we współpracy w wymiarze krajowym i międzynarodowym o charakterze akademickim oraz muzealnym z następującymi placówkami: Wydziałem Artystycznym UMCS, Instytutem Archeologii UMCS, Wydziałem Filologicznym UMCS oraz Lwowską Narodową Galerią Sztuki (Lwów, Ukraina), Kulturhistorisk museum w Oslo, Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu, Muzeum Miejskim (Lwów, Ukraina), Obwodowym Muzeum Krajoznawczym w Tarnopolu i Obwodowym Muzeum Sztuki w Tarnopolu. Wieloletnie kontakty zaowocowały wspólnymi doświadczeniami naukowymi w zakresie tworzenia wystaw, wizyt studyjnych, szkoleń, współtworzenia publikacji i wydawnictw.

Warto także nadmienić, że koordynowałam prace nad Strategią Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013–2020, której podstawę stanowiły aplikacje stworzone przez miasto Lublin podczas starania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Materiał źródłowy dla strategii bazował na wizji, którą wytworzyło środowisko kultury, nauki i organizacje pozarządowe w trakcie procesu aplikacji o tytuł ESK.

Osiągnięcia organizacyjne:

Do najważniejszych zadań organizacyjnych zaliczam:

- członkostwo w Konwencji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, pełnienie funkcji sekretarza w latach 2012–2016,
- przewodniczenie Konwentowi Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w latach 2016–2023,
- organizację licznych konferencji naukowych,
- organizację praktyk i staży dla studentów oraz sprawowanie funkcji opiekuna,
- współpracę ze szkołami – organizację konkursów, olimpiad itp.,
- członkostwo w Radzie Programowej Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka” UMCS w latach 2008–2012,
- członkostwo w Radzie Programowej Muzeologicznych studiów dualnych (Instytut Historii UMCS),
- udział w projekcie „EUniverCities – partnerstwo miasto–uniwersytet na rzecz rozwoju zrównoważonych gospodarek i społeczności,
- udział w Komitecie organizacyjnym 80-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Członkostwo w organizacjach:

- członek Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej w latach 2007–2010,
- członek Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

7. Ważne informacje dotyczące kariery zawodowej

Od 2017 roku jestem członkiem Rady do spraw Muzeów i Miejsc Pamięci Narodowej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Moje członkostwo wynika z wyboru dokonanego przez muzealników na zjeździe muzeów rejestrowanych. Rada ma charakter opiniodawczo-doradczy między innymi w kwestii spraw kultury i dziedzictwa narodowego w obszarach finansowych, sprawach zarządzania i polityki kulturalnej oraz muzealnictwa.

Ponadto jestem członkiem: Rady Muzeum Historii Polski i Rady Muzeum Zamkowego w Sandomierzu. Od 2021 roku pełnię funkcję wiceprzewodniczącej Rady Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonica”. W latach 2016–2018 byłam członkiem Rady Muzeum przy Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym.

Jako ekspert wielokrotnie oceniałam wnioski aplikacyjne dotyczące Programu „Niepodległa” skierowanego do samorządowych instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych. W ramach programu można uzyskać dofinansowanie na działania o charakterze kulturalnym, artystycznym i edukacyjnym związane z obchodami 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Za zasługi na rzecz pracy w kulturze zostałam wyróżniona złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami” przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz w wymiarze lokalnym Medalem Prezydenta Miasta Lublin, a także medalem UMCS za zasługi na rzecz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.